

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡΙΑ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

(Ἴδε συνέλειαν ἐν τόμῳ τοῦ ἔτους 1883, σελ. 25, 85, 147 καὶ 197, ἐν τόμῳ τοῦ ἔτους 1884, σελ. 21 καὶ ἐν τῷ τοῦ 1885 σελ. 1).

Ἄρ. 84.

ΙΣΥΛΛΟΣΣΩΚΡΑΤΕΥΣΕΠΙΔΑΥΡΙΟΣΑΝΕΘΗΚΕ
ΑΠΟΛΛΩΝΙΜΑΛΕΑΤΑΙΚΑΙΑΣΚΛΑΡΙΩΙ
ΔΑΜΟΣΕΙΣΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑΝΑΝΔΡΑΣΑΠΡΑΓΟΙΚΑΛΩΣ
ΑΥΤΟΣΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟΣΟΡΟΟΥΤΑΙΓΑΡΕΞΑΝΔΡΑΓΑΘΙΑΣ
5 ΑΙΔΕΤΙΣΚΑΛΩΣΠΡΟΑΧΘΕΙΣΘΙΓΓΑΝΟΙΠΟΝΗΡΙΑΣ
ΠΑΛΙΝΕΠΑΓΚΡΟΥΩΝΚΟΛΑΙΩΝΔΑΜΟΣΑΣΦΑΛΕΣΤΕΡΟΣ
ΤΑΝΔΕΤΑΝΓΝΩΜΑΝΤΟΚΗΧΟΝΚΑΙΕΛΕΓΟΝΚΑΙΝΥΝΛΕΓΩ
ΕΥΞΑΜΑΝΑΝΓΡΑΥΕΝΑΙΚΕΙΣΤΑΝΔΕΤΑΝΓΝΩΜΑΝΠΕΤΗ
ΟΝΟΜΟΣΑΜΙΝΟΝΕΠΕΔΕΙΞΑΕΓΕΝΤΟΔΟΥΚΑΝΕΥΘΕΟΝ

10 ΤΟΝΔΙΑΡΟΝΘΕΙΑΙΜΟΙΡΑΙΝΟΜΟΝΗΥΡΕΝΙΣΥΛΛΟΣ
ΑΦΘΙΤΟΝΑΕΝΑΘΝΓΕΡΑΣΑΘΑΝΑΤΟΙΣΙΘΕΟΙΣΙΝ
ΚΑΙΝΙΝΑΠΑΣΔΑΜΟΣΘΕΘΟΜΟΝΘΕΤΟΠΑΤΡΙΔΟΣΑΜΑΣ
ΧΕΙΡΑΣΑΝΑΣΧΟΝΤΕΣΜΑΚΑΡΕΣΣΙΝΕΣΟΥΡΑΝΟΝΕΥΡΥ
ΟΙΚΕΝΑΡΙΣΤΕΥΩΣΙΠΟΛΗΟΣΤΑΣΔΕΠΙΔΑΥΡΟΥ
15 ΛΕΞΑΣΘΑΙΤΕΑΝΔΡΑΣΚΑΙΕΠΑΓΓΕΙΛΑΙΚΑΤΑΦΥΛΑΣ
ΟΙΣΠΟΛΙΟΥΧΟΣΥΠΟΣΤΕΡΝΟΙΣΑΡΕΤΑΤΕΚΑΙΑΙΔΩΣ
ΤΟΙΣΙΝΕΠΑΓΓΕΛΛΕΝΚΛΙΠΟΜΠΡΕΥΕΝΣΦΕΚΟΜΩΝΤΑΣ
ΦΟΙΒΩΙΑΝΑΚΤΙΥΙΩΙΤΕΑΣΚΛΑΡΙΩΙΙΛΤΗΡΙ
ΕΙΜΑΣΙΝΕΝΛΕΥΚΟΙΣΙΔΑΦΝΑΣΣΤΕΦΑΝΟΙΣΠΟΤΑΠΟΛΛΩ
20 ΠΟΙΔΑΣΚΛΑΡΙΟΝΕΡΝΕΣΙΕΛΛΙΑΣΗΜΕΡΟΦΥΛΛΟΥ
ΑΓΝΩΣΠΟΜΠΡΕΥΕΙΝΚΑΙΕΠΡΕΥΧΕΣΘΑΙΠΟΛΙΑΤΑΙΣ
ΠΑΣΙΝΑΕΙΔΙΔΟΜΕΝΤΕΚΝΟΙΣΤΕΡΑΤΑΝΥΓΙΕΙΑΝ
ΤΑΝΚΑΛΟΚΑΓΑΟΙΑΝΤΕΠΙΔΑΥΡΟΙΑΕΙΡΕΠΕΝΑΝΔΡΩΝ
ΕΥΝΟΜΙΑΝΤΕΚΑΙΕΙΡΑΝΑΝΚΑΙΠΛΟΥΤΟΝΑΜΕΜΦΗ
25 ΩΡΑΙΣΕΞΩΡΑΝΝΟΜΟΝΑΕΙΤΟΝΔΕΣΕΒΟΝΤΑΣ
ΟΥΤΩΤΟΙΚΑΜΩΝΠΕΡΙΦΕΙΔΟΙΤΕΥΡΥΟΡΑΙΕΥΣ

ΠΡΩΤΟΣΜΑΛΟΣΕΤΕΥΞΕΝΑΠΟΛΛΩΝΟΣΜΑΛΕΑΤΑ
ΒΩΜΟΝΚΑΙΟΥΣΙΑΙΣΗΓΛΑΙΣΕΝΤΕΜΕΝΟΣ
ΟΥΔΕΚΕΘΕΣΣΑΛΙΑΣΕΝΤΡΙΚΚΗΠΕΙΡΑΘΕΙΗΣ
30 ΕΙΣΑΔΥΤΟΝΚΑΤΑΒΑΣΑΣΚΛΗΠΙΟΥΕΙΜΗΕΦΑΓΝΟΥ
ΠΡΩΤΟΝΑΠΟΛΛΩΝΟΣΒΩΜΟΥΟΥΣΑΙΣΜΑΛΕΑΤΑ

ΙΣΥΛΛΟΣΑΣΤΥΛΑΙΔΑΙΕΡΕΘΗΚΕΜΑΝΤΕΥΣΑΣΘΑΙΟΙ
ΠΕΡΙΤΟΥΠΑΙΑΝΟΣΕΝΔΕΛΦΟΙΣΟΝΕΡΟΗΣΕΕΙΣΤΟΝΑΠΟΛ

ΛΩΝΑΚΑΙΤΟΝΑΣΚΛΑΡΙΟΝΗΛΩΙΟΝΟΙΚΛΕΙΗΑΓΓΡΑ
 35 ΦΟΝΤΙΤΟΝΓΡΑΙΑΝΑΕΜΑΝΤΕΥΣΕΛΩΙΟΝΟΙΚΑΕΙΜΕΝΑΓ
 ΓΡΑΦΟΝΤΙΚΑΙΑΥΤΙΚΑΚΑΙΕΙΣΤΟΝΥΣΤΕΡΟΝΧΡΟΝΟΝ

ΙΕΡΑΙΑΝΑΘΕΟΝΑΕΙΣΑΤΕΛΛΟΙΙΑΘΕΑΣΕΝΝΑΕΤΑ
 ΤΑΣΔΕΡΙΔΑΥΡΟΥΩΔΕΓΑΡΦΑΤΙΣΕΝΕΓΟΥΣΗΛΥ
 ΘΕΣΑΚΟΑΣΠΡΟΓΟΝΩΝΑΜΕΤΕΡΩΝΩΦΟΙΒΕΑΡΟΛ
 40 ΛΩΝΕΡΑΤΩΜΟΥΣΑΝΓΑΤΗΡΙΕΥΣΛΕΓΕΤΑΙΜΑΛ
 ΔΟΜΕΝΠΑΡΑΚΟΙΤΙΝΟΣΙΟΙΣΙΓΑΜΟΙΣΦΛΕΓΥΑΣΔ
 ΠΑΤΡΙΔΕΡΙΔΑΥΡΟΝΕΝΑΙΕΝΘΥΓΑΤΕΡΛΜΛΟΥΓ
 ΕΙΤΛΝΕΡΑΤΩΓΕΙΝΑΤΟΜΑΤΗΡΚΛΕΟΦΗΜΛΔΟΝΟΜΑΣΘΗΚ
 ΔΕΦΛΕΓΥΑΓΕΝΕΤΟΑΙΓΛΑΔΟΝΟΜΑΣΘΗΤΟΔΕΠΩΝΥΜΟΝ
 45 ΤΟΚΑΛΛΟΣΔΕΚΟΡΩΝΙΣΕΡΕΚΛΗΘΗΚΑΤΙΔΩΝΔΕΟΧΡΥ
 ΣΟΤΟΞΟΣΦΟΙΒΟΣΕΜΜΑΛΟΥΔΟΜΟΙΣΠΑΡΘΕΝΙΑΝΩΡΑΝ
 ΕΛΥΣΕΛΕΧΕΩΝΔΙΜΕΡΟΕΝΤΩΝΕΡΕΒΑΣΛΑΤΩΙΕΚΟΡΕ
 ΧΡΥΣΟΚΟΜΑΣΕΒΟΜΑΙΣΕΕΝΔΕΘΥΩΔΕΙΤΕΜΕΝΕΙΤΕ
 ΚΕΤΟΝΙΝΑΙΓΛΑΓΟΝΙΜΑΝΔΕΛΥΣΕΝΩΔΙΝΑΔΙΟΣ
 50 ΑΙΣΜΕΤΑΜΙΡΑΝΛΑΧΕΣΙΣΤΕΜΑΙΑΑΓΑΥΑΕΡΙΚΛΗ
 ΣΙΝΔΕΝΙΝΑΙΓΛΑΣΜΑΤΡΟΣΑΣΚΛΑΡΙΟΝΩΝΟΜΑΞΕ
 ΑΡΟΛΛΩΝΤΟΝΝΟΣΩΝΠΑΥΣΤΟΡΑΔΩΤΗΡΑΥΓΙΕΙΑΣ
 ΜΕΓΑΔΩΡΗΜΑΒΡΟΤΟΙΣΙΕΡΑΙΑΝΙΕΡΑΙΑΝΧΑΙΡΕΝ
 ΑΣΚΛΑΡΙΕΤΛΑΝΣΑΝΕΡΙΔΑΥΡΟΝΜΑΤΡΟΠΟΛΙΝΑΥ
 55 ΞΩΝΕΝΑΡΓΗΔΥΓΙΕΙΑΝΕΡΙΡΕΜΠΡΟΙΣΦΡΕΣΙΚΑΙΣΩ
 ΜΑΣΙΝΛΜΟΙΣΙΕΡΑΙΑΝΙΕΡΑΙΑΝ
 ΚΑΙΤΟΔΕΣΗΣΑΡΕΤΗΣΑΣΚΛΗΡΙΕΤΟΥΡΓΟΝΕΔΕΙΞΑΣ
 ΕΓΚΕΙΝΟΙΣΙΧΡΟΝΟΙΣΟΚΑΔΗΣΤΡΑΤΟΝΗΓΕΦΙΛΙΠΡΟΣ
 ΕΙΣΣΠΑΡΤΗΝΕΘΕΛΩΝΑΝΕΛΕΙΝΒΑΣΙΛΗΙΔΑΤΙΜΗΝ
 60 ΤΟΙΣΔΑΣΚΛΗΡΙΟΛΘΕΒΟΑΘΟΟΛΕΞΕΡΙΔΑΥΡΟΥ
 ΤΙΜΩΝΗΡΑΚΛΕΟΣΓΕΝΕΑΝΑΣΦΕΙΔΕΤΟΑΡΑΙΕΥΣ
 ΤΟΥΤΑΚΙΔΗΛΘΕΟΧΟΡΑΙΣΕΚΒΟΥΣΠΟΡΟΥΗΛΘΕΝΚΑΜΝΩ
 ΤΩΤΥΓΑΡΟΣΤΕΙΧΟΝΤΙΣΥΝΑΝΤΗΣΑΣΣΥΝΟΠΛΟΙΣΙΝ
 ΛΑΜΠΡΟΜΕΝΟΣΧΡΥΣΕΟΙΣΑΣΚΛΑΡΙΕΡΑΙΣΔΕΣΙΔΩΝΣΕ
 65 ΛΙΣΣΕΤΟΧΕΙΡΟΡΕΓΩΝΙΚΕΤΗΜΥΘΩΙΣΕΠΡΟΣΑΝΤΩΝ
 ΑΜΠΟΡΟΣΕΙΜΙΤΕΩΝΔΩΡΩΝΑΣΚΛΗΡΙΕΡΑΙΑΝ
 ΑΛΛΑΜΕΠΟΙΚΤΕΙΡΟΝΤΥΔΕΜΟΙΤΑΔΕΕΛΕΞΑΣΕΝΑΡΓΗ
 ΘΑΡΣΕΙΚΑΙΡΩΙΓΑΡΣΟΙΑΦΙΞΟΜΑΙΑΛΛΑΜΕΝΑΥΤΕΙ
 ΤΟΙΣΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙΣΧΑΛΕΠΑΣΑΠΟΚΗΡΑΣΕΡΥΞΑΣ
 70 ΟΥΝΕΚΑΤΟΥΣΦΟΙΒΟΥΧΡΗΣΜΟΥΣΣΩΤΙΟΝΤΙΔΙΚΑΙΩΣ
 ΟΥΣΜΑΝΤΕΥΣΑΜΕΝΟΣΠΑΡΕΤΑΞΕΠΟΛΗΙΛΥΚΟΥΡΓΟΣ
 ΩΣΟΜΕΝΩΙΧΕΤΟΕΡΙΣΠΑΡΤΗΝΕΜΕΔΩΣΕΝΘΗΜΑ
 ΑΓΓΕΙΛΑΙΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙΣΕΛΘΟΝΤΑΤΟΘΕΙΟΝ
 ΠΑΝΤΑΜΑΛΕΞΕΙΑΣΟΙΔΑΥΔΗΣΑΝΤΟΣΑΚΟΥΣΑΝ
 75 ΣΩΤΕΙΡΑΝΦΗΜΑΝΑΣΚΛΗΡΙΕΚΑΙΣΦΕΣΑΩΣΑΣ

ΟΙΔΕΕΚΑΡΥΞΑΝ ΠΑΝΤΑΣΞΕΝΙΑΙΣΣΕΔΕΚΕΣΘΑΙ
 ΣΩΤΗΡΑΕΥΡΥΧΟΡΟΥΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣΑΓΚΑΛΕΟΝΤΕΣ
 ΤΑΥΤΑΤΟΙΩΜΕΓΑΡΙΣΤΕΘΕΩΝΑΝΕΘΗΚΕΝΙΣΥΛΛΟΣ
 79 ΤΙΜΩΝΣΗΝΑΡΕΤΗΝΩΝΑΞΩΣΠΕΡΤΟΔΙΚΑΙΟΝ

Ἴσουλλος Σωκράτους ἐπιδαύριος ἀνέθηκε

Ἀπόλλωνι Μαλεάτῃ καὶ Ἀσκληπιῷ.

Δᾶμος εἰς ἀριστοκρατίαν ἄνδρας α[ί] πρ[ο]ῆγοι καλῶς,

αὐτὸς ἰσχυρότερος, ὀρθοῦται γὰρ ἐξ ἀνδραγαθίας·

5 αἱ δέ τις καλῶς προαχθεὶς θιγγάνοι πονηρίας,
 πάλιν ἐπαγκρούων, κολάζων, δᾶμος ἀσφαλέστερος.

Τάνδε τὰν γνώμαν τόκ' ἤχον καὶ ἔλεγον καὶ νῦν λέγω,

εὐξάμαν ἀνγράψεν, αἱ κ' εἰς τάνδε τὰν γνώμαν πέτη(ι)

ὁ νόμος ἀμῖν, ὃν ἐπέδειξα· ἔγεντο δ' οὐκ ἔνευ θεῶν.

10 Τόνδ' ἱερὸν θείαι μοίραι νόμον ἠῦρεν Ἴσουλλος,
 ἄφθιτον ἀέναον γέρας ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
 καὶ νιν ἅπας δᾶμος θεθμὸν θέτο πατρίδος ἀμᾶς
 χεῖρας ἀνασχόντες μακάρεσσιν ἐς οὐρανὸν εὐρύ[ν],
 οἳ κεν ἀριστεύωσι πόλης τάσδ' Ἐπιδαύρου,

15 λέξασθαι τε ἄνδρας καὶ ἐπαγγεῖλαι κατὰ φυλάς,
 οἷς πολιοῦχος ὑπὸ στέροισ ἀρετὰ τε καὶ αἰδώς,
 τοῖσιν ἐπαγγέλλεν καὶ πομπεύειν σφὲ κομῶντας
 Φοῖβωι ἄνακτι υἱῶι τε Ἀσκληπιῶι ἰατῆρι
 εἵμασιν ἐν λευκοῖσι δάφνας στεφάνοις ποτ' Ἀπόλλω,

20 ποτ' δ' Ἀσκληπιὸν ἔρνεσι ἐλαίας ἡμεροφύλλου,
 ἄγνῶς πομπεύειν καὶ ἐπεύχεσθαι πολιάταις
 πᾶσιν αἰεὶ διδόμεν, τέκνοισ τ', ἐρατὰν ὑγίειαν
 (τὰν καλοκαγαθίαν τ' Ἐπιδαύρῳ αἰεὶ ῥέπεν ἀνδρῶν)
 εὐνομίαν τε καὶ εἰράναν καὶ πλοῦτον ἀμεμφῆ,
 25 ὦραις ἐξ ὠρᾶν νόμον αἰεὶ τόνδε σέβοντας.
 Οὕτω τοι κάμῶν περιφείδοιτ' εὐρύοπα Ζεὺς.

Πρῶτος Μᾶλος ἔτευξεν Ἀπόλλωνος Μαλεάτα
 βωμὸν καὶ θυσίαις ἠγλάϊσεν τέμενος.

Οὐδέ κε Θεσσαλίας ἐν Τρίκῃ πειραθείης

30 εἰς ἄδυτον καταβάς Ἀσκληπιοῦ, εἰ μὴ ἐφ' ἄγνοῦ
 πρῶτον Ἀπόλλωνος βωμοῦ θύσαις Μαλεάτα.

Ἴσουλλος Ἀστυλαΐδαι ἐπέθηκε μαντεύσασθαι οἱ

περὶ τοῦ παιᾶνος ἐν Δελφοῖς, ὃν ἐπόησε εἰς τὸν Ἀπόλ-

35 *λωνα καὶ τὸν Ἀσκληπιόν, ἧ λῶον οἳ κα εἶη ἀγγρά-*
φοντι τὸν παιᾶνα. Ἐμάντευσε λῶον οἳ κα εἶμεν ἀγ-

γράφοντι καὶ αὐτίκα καὶ εἰς τὸν ὕστερον χρόνον.

- Ἴε παιᾶνα θεὸν αἰείσατε λαοὶ ζαθέας ἐνναέτα[ν]
 τᾶσδ' Ἐπιδαύρου. Ὡδε γὰρ φάτις ἐνέπουσ' ἤλυ-
 θ' ἐς ἀκοὰς προγόνων ἀμετέρων, ὧ φαίθε Ἀπόλ-
 λων. Ἐρατὼ Μοῦσαν πατὴρ Ζεὺς λέγεται Μάλ[ωι]
 40 δόμεν παράκοιτιν ὁσίοισι γάμοις. Φλεγύας δ', [ὄς]
 πατρίδ' Ἐπίδαυρον ἔβαιεν, θυγατέρα Μά[λ]ου γ[αμ]-
 εῖ, τὴν Ἐρατῶ γείνατο μάτηρ, Κλεοφήμα δ' ὀνομάσθη. Ἐκ
 δὲ Φλεγύα γένετο, Αἶγλα δ' ὀνομάσθη, τόδ' ἐπώνυμον,
 45 τὸ κάλλος δὲ Κορωνίς ἐπεκλήθη. Κατιδῶν δὲ ὁ χρυ-
 σότοξος Φοῖβος ἐμ Μάλου δόμοις παρθενίαν ὦραν
 ἔλυσε. Λεχέων δ' ἱμεροέντων ἐπέβας, λατῶιε κόρε
 χρυσοκόμα· σέβομαί σε. Ἐν δὲ θυώδει τεμένει τέ-
 κετό νιν Αἶγλα. Γονίμαν δ' ἔλυσε ὠδίνα Διὸς
 50 [π]αῖς μετὰ Μ[ο]ῖραν, Λάχεσις τε μαῖα ἀγαυά. Ἐπίκλη-
 σιν δὲ νιν Αἶγλας ματρὸς Ἀσκληπιὸν ὠνόμαξε
 Ἀπόλλων, τὸν νόσων παύστορα, δωτῆρα Ὑγείας,
 μέγα δῶρημα βροτοῖς. Ἴε παιάν, ἴε παιάν, χαῖρεν
 Ἀσκληπιέ, τὴν σὴν Ἐπίδαυρον ματρόπολιν αὔ-
 55 ζων, ἐναργῆ δ' ὕγειαν ἐπιπέμποις φρεσὶ καὶ σώ-
 μασιν ἁμοῖς. Ἴε παιάν, ἴε παιάν.
 Καὶ τότε σῆς ἀρετῆς Ἀσκληπιέ τοῦργον ἔδειξας
 ἐγ κείνοισι χρόνοις, ὅκα δὴ στρατὸν ἤγε Φίλιππος
 εἰς Σπάρτην ἐθέλων ἀνελεῖν βασιληίδα τιμῆν.
 60 Τοῖς δ' Ἀσκληπιὸς ἦλθε βοαθόος[ς] ἐξ Ἐπιδαύρου
 τιμῶν Ἡρακλέος γενεάν, ἅς φεῖδετο ἄρα Ζεὺς.
 Τουτάκι δ' ἦλθε, ὅχ' ὁ παῖς ἐκ Βουσπόρου ἦλθεν κάμνω[ν].
 Τῷ τὺ γ' ἀποστειχάντι συνάντησας σὺν ὄπλοισιν
 λαμπόμενος χρυσέοις Ἀσκληπιέ. Παῖς δ' ἐσιδὼν σε
 65 λίσσετο χεῖρ' ὀρέγων, ἱκέτη μύθωι σε προσαντῶν,
 « ἄμπορος εἰμὶ τεῶν δῶρων Ἀσκληπιέ παιάν,
 « ἀλλά μ' ἐποίκτειρον ». Τὺ δέ μοι τάδε ἔλεξας ἐναργῆ :
 « θάρσει, καιρῷ γάρ σοι ἀφίξομαι, ἀλλὰ μὲν' αὐτεῖ,
 « τοῖς Λακεδαιμονίοις χαλεπὰς ἀπὸ κῆρας ἐρύξας,
 70 « οὐνεκα τοὺς Φοῖβου χρησμοὺς σώζοντι δικαίως,
 « οὗς μαντευσάμενος παρέταξε πόλῃ Λυκαῦργος ».
- Ὡς ὁ μὲν ἔχετο ἐπὶ Σπάρτην, ἐμὲ δ' ὠ[ρ]σεν θῆμα
 ἀγγεῖλαι Λακεδαιμονίοις ἐλθόντα τὸ θεῖον,
 πάντα μάλ' ἐξείας. Οἱ δ' αὐδῆσαντος ἄκουσαν
 75 σώτειραν φῆμαν Ἀσκληπιέ· καὶ σφε σάωσας.
 Οἱ δὲ ἐκάρυξαν πάντας ξενίαις σε δέκεσθαι
 σωτῆρα εὐρυχόρου Λακεδαίμονος ἀγκαλέοντες.

79 Ταῦτά τοι, ὦ μεγάριστε θεῶν, ἀνέθηκεν Ἴσουλλος
τιμῶν σὴν ἀρετὴν, ὦναξ, ὥσπερ τὸ δίκαιον.

Ταῦτα εἶνε γεγραμμένα ἐπὶ πλακὸς εἰς δύο μὲν τεμάχια τεθραυσμένης ἀλλὰ καλῶς διατηρουμένης, εὐρεθείσης ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ, ἐν ᾧ εὐρέθησαν καὶ αἱ δύο ἐν τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ δημοσιευθεῖσαι ἐπιγραφαὶ τῶν ἱαμάτων. Αἱ διαστάσεις αὐτῆς ἔχουσιν οὕτως: ὑψ. 1,27, πλ. 0,53 καὶ πᾶχ. 0,10.

Τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων εἶνε τοιοῦτον, οἷον καὶ τὸ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν ἱαμάτων καὶ εἶνε καὶ ταῦτα στοιχηδὸν γεγραμμένα οὐχὶ ὅμως τοσοῦτον κανονικῶς, ὅσον ἐκεῖνα, διότι ποῦ μὲν συμπυκνοῦνται ποῦ δὲ ἀραιοῦνται. Οὕτω δὲ πολὺ διαφέρουσιν ἀλλήλων οἱ στίχοι ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ἀποτελούντων αὐτοὺς γραμμάτων· τούτου δ' αἴτιον εἶνε μάλιστα τὸ μέτρον, ἐν ᾧ εἶνε πεποιημένοι, διότι, πλὴν τῶν στ. 32-36, οἱ λοιποὶ τῆς ἐπιγραφῆς στίχοι εἶνε συγχρόνως καὶ μετρικοὶ στίχοι, ἐκεῖ δηλ. ἔνθα καταλήγει ὁ στίχος ἐν τῷ λίθῳ καταλήγει συγχρόνως καὶ ὁ μετρικὸς στίχος.

Οἱ στίχοι 3-9 εἶνε τροχαϊκοὶ τετράμετροι κα-

ταληκτικοί, ἔχουσι δηλ. τὸ ἐξῆς μετρικὸν σχῆμα:

— — — | — — — | — — — | — — —

Οἱ στίχοι 10-26 εἶνε γεγραμμένοι ἐν δακτυλικῷ ἑξαμέτρῳ. Ἐν δακτυλικῷ ἑξαμέτρῳ εἶνε πεποιημένοι καὶ οἱ στ. 27-31, ὁ 28^{ος} ὅμως εἶνε οὐχὶ ἑξάμετρος ἀλλὰ πεντάμετρος. Καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ στίχου δὲ 37 μέχρι τέλους τῆς ἐπιγραφῆς εἶνε αὐθις δακτυλικοὶ ἑξάμετροι.

Περὶ δὲ τῆς μετρικῆς συνθέσεως τοῦ παιᾶνος (στ. 37-56) ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητῆς κ. Δ. Χ. Σεμιτέλος παρακληθεὶς ἔδωκεν ἡμῖν τὴν ἐξῆς σημείωσιν. « Ὁ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν Ἀσκληπιὸν παιᾶν τοῦ Ἐπιδαυρίου ποιητοῦ Ἰσούλλου τοῦ Σωκράτους εἶνε ἄσμα ἀπολελυμένον ἢ ἀνομοιόστροφον, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ῥυθμὸν ἔχον βακχειακὸν ἢ ἰωνικόν. Καὶ ὁ μὲν κατὰ μέτρα ἢ στίχους χωρισμὸς τοῦ ποιήματος καὶ ὁ μετρικὸς σχηματισμὸς φαίνεται μοι ἔχων ὧδε·

- α'. Ἴεπαιᾶνα θεὸν ἀείσατε λαοὶ ζαθέας ἐνναέταν τᾶσδ' Ἐπιδαύρου.
ὦδε γὰρ φάτις ἐνέπουσ' ἤλυθ' ἐς ἀκοὰς προγόνων ἀμετέρων, ὦ Φοῖβε Ἀπόλλων.
- β'. Ἐρατῶ Μοῦσαν πατήρ Ζεὺς λέγεται Μάλῳ δόμεν παράκοιτιν ὁσίοισι γάμοις.
- γ'. Φλεγύας δ', ὃς πατρίδ' Ἐπίδαυρον ἔναιεν,
θυγατέρα Μάλου γαμεῖ, τὰν Ἐρατῶ γείνατο μάτηρ, Κλεοφήμα δ' ὀνομάσθη. 5
- δ'. Ἐκ δὲ Φλεγύα γένετο, Αἰγλα δ' ὀνομάσθη,
τόδ' ἐπάνυμον, τὸ κάλλος δὲ Κορωνίς ἐπεκλήθη.
- ε'. Κατιδῶν δὲ ὁ χρυσότοξος Φοῖβος ἐμ Μάλου δόμοις παρθενίαν ὦραν ἔλυσε.
Λεχέων δ' ἱμεροέντων ἐπέβης, Λατῶε κόρε χρυσοκόμα.
- ς'. Σέβομαί σε. Ἐν δὲ θυώδει τεμένει τέκετό νιν (1) Αἰγλα. 10
Γονίμαν δ' ἔλυσεν ὠδίνα Διὸς παῖς μετὰ Μοιρᾶν,
Λάχεσις τε μαῖα ἀγαυά.
- ζ'. Ἐπικλησιν δὲ νιν Αἰγλας ματρὸς Ἀσκληπιὸν ὠνόμαξε Ἀπόλλων,
τὸν νόσων παύστορα, δωτῆρα ὑγείας, μέγα δῶρημα βροτοῖς.
Ἴε Παιάν, ἱε Παιάν. 15
- η'. Χαῖρεν, Ἀσκληπιέ, τὰν σὴν Ἐπίδαυρον ματρόπολιν αὖζων, ἐνεργῆ δ' ὑγίαιαν
ἐπιπέμποις φρεσὶ καὶ σώμασιν ἀμοῖς.
Ἴε Παιάν, ἱε Παιάν.

(1) Ἴσως σφαλὲς ὁ χαρακτῆρ ἔγραψε τέκετό νιν ἀντὶ τέκετο ἔνιν ἢ τέκετ' ἔνιν, ἐπειδὴ οὐδὲν ἐν τοῖς ἀμέσως προηγουμένοις ὑπάρχει, εἰς ᾧ δύναται νὰ ἀναφέρηται τὸ νιν.— Δ. Χ. Σ.

ρυθμικόν τόνον, δεκάκις, τῆς δὲ δευτέρας τρίς. Ἐκ πάντων τούτων τῶν λόγων γεννᾶται μεγάλη ποιικιλία ποδικῶν σχημάτων ἐν τοῖς μέτροις τοῦ ποιήματος τούτου, οἷα πού ἐν τοῖς μητρωακοῖς ἢ γαλλιαμβικοῖς καὶ τοῖς Σωταδειοῖς τετραμέτροις.

» Ἡ δὲ διαίρεσις τοῦ ποιήματος εἰς μείζονα μέρη ἦτοι συστήματα (στροφάς) δὲν εἶνε εὐκόλος καὶ ἀσφαλής, ἐλλείποντος μὲν τοῦ μέλους, τοῦ δὲ ῥυθμοῦ, ὡς προείπομεν, τοῦ αὐτοῦ ὄντος ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ οὐδαμοῦ μεταβαλλομένου, πλὴν δῆλον ὅτι τῆς ἀνακλάσεως, ἣτις οὐδὲν σημαίνει. Ὅσον δὲ δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ἐκ τοῦ παιανικοῦ ἐπιφθέγματος, τῶν καταλήξεων, τοῦ ἀπαρτισμοῦ τῶν νοημάτων ἦτοι τῶν στιγμῶν καὶ λοιπῶν, πιθανὴν νομίζομεν τὴν διαίρεσιν εἰς τὰ ἐξῆς διάφορα ἀλλήλων συστήματα:

σύστημα	α'.	(στ. 1- 2)	θμετρον	+	θμετρον
»	β'.	(στ. 3)	6		
»	γ'.	(στ. 4- 5)	3	+	6
»	δ'.	(στ. 6- 7)	3	+	4
»	ε'.	(στ. 8- 9)	6	+	5
»	ς'.	(στ. 10-12)	4	+	4 + 2
»	ζ'.	(στ. 13-15)	5	+	5 + 2
»	η'.	(στ. 16 κέ.)	6	+	3 + 2

» Τόσαῦτα περὶ τῆς μετρικῆς συνθέσεως τοῦ παιανος τούτου, ἱκανὰ βεβαίως ἐν τῷ παρόντι.»

Αἱ μετρικαὶ αὗται διαίρεσις τῆς ἐπιγραφῆς, πλὴν τῆς τελευταίας (τῆς ἀπὸ τοῦ στ. 57), εἶνε δεδηλωμέναι ἐν τῷ λίθῳ δι' ὀριζοντίου κεραίας (1). Ἄλλ' αἱ κεραῖαι διαιροῦσι τὴν ἐπιγραφὴν καὶ κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, διότι παραδόξως δὲν εἶνε ἐνιαία τις ἐπιγραφὴ, δὲν ὑπάρχει δηλ. ἐν αὐτῇ ἐνότης. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν (στ. 3-9) γίνεται λόγος περὶ πολιτικῆς τινος γνώμης, ἣν ἐφεῦρεν ὁ Ἴσουλλος, ἀκολούθως (στ. 10-26) εἴρηται ὅτι ἡ γνώμη αὕτη ἐγένετο νόμος ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ περιγράφεται πομπῇ τις ἐκ τούτου λαβοῦσα ἀφορμὴν, εἶτα (στ. 27-31) γίνεται λόγος περὶ τοῦ πρώτου ἰδρυθέντος βωμοῦ τῷ Ἀπόλλωνι Μαλεάτῃ. Εἶτα (στ. 32-36) ἀνακοινοῦται χρῆσμός, ὃν ἔλαβεν ὁ

(1) Καὶ ἡ τελευταία θὰ ἀπεχωρίζετο δι' ὀριζοντίου κεραίας, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε χώρος ἀρκετός ἐν τῷ λίθῳ καὶ διὰ τοῦτο ὁ χαρακτὴς οὐ μόνον τὴν κεραίαν παρέλειψε ἀλλὰ καὶ τὰ γράμματα ἐσμίχρυνε καὶ τοὺς στίχους; συνεπύκνωσε.

Ἴσουλλος ὡς πρὸς παιᾶνα ὃν οὗτος ἐποίησε τῷ Ἀπόλλωνι καὶ Ἀσκληπιῷ, ἀκολούθως (στ. 37-56) ἀναγέγραπται αὐτός ὁ παιᾶν, καὶ τελευταῖον (στ. 57-77) ἐκτίθεται θαῦμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, σώσαντος τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπὸ τοῦ κατ' αὐτῶν ἐκστρατεύσαντος Φιλίππου. Τὸ παράδοξον τοῦτο φαινόμενον ὡς πρὸς τὸ ἀσυνάρτητον τοῦ περιεχομένου τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς δυνάμεθα ἴσως νὰ ἐξηγήσωμεν διὰ τούτου, ὅτι ὁ Ἴσουλλος ἐπίσημός τις ὢν ἀνὴρ καὶ ἐν τινι σχέσει πρὸς τὸ θεῖον διατελών, καὶ ἔτι ποιητῆς ὢν, καὶ αὐτὸς ἐποίησε καὶ ἐφεῦρε καὶ παραδόσεις τινὰς καὶ εἰδήσεις ἐγίνωσκε σχέσιν ἐχούσας πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ πρὸς τὴν ὑπὸ τὴν προστασίαν τούτου πόλιν τῶν Ἐπιδαυρίων· ταῦτα δὲ δὲ πάντα, ἀσυνάρτητα μὲν πρὸς ἀλλήλα ἀλλ' ἐνότητα ἔχοντα τὴν ρηθεῖσαν σχέσιν, ἀνέγραψεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λίθου καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ ἱερῷ. Ἔτι δὲ παράδοξος εἶναι ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὁ ἀναθέτης, ἐνῶ ὁμιλεῖ περὶ ἑαυτοῦ ἐν πρώτῳ προσώπῳ (στ. 7, 67, καὶ 72), ἐνιαχοῦ τρέπει τὸν λόγον εἰς τρίτον πρόσωπον (στ. 10 καὶ 32) οὕτως, ὥστε θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι ἄλλος τις ὁμιλεῖ περὶ Ἴσούλλου καὶ οὐχὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος.

Κατὰ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη προέρχεται ἐκ τῶν μετὰ τὴν πέμπτην ἑκατονταετηρίδα χρόνων. Τὴν ἐποχὴν ὅμως αὐτῆς δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν ἐκ τῶν ἐν στίχ. 57-77. Ἐνταῦθα δηλ. γίνεται λόγος περὶ ἐκστρατείας Φιλίππου κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, σωθέντων ἐκ ταύτης τῆ βοήθειά τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἡ παράδοσις δ' αὕτη ἀναφέρεται πιθανώτατα, ὡς δεικνύομεν κατωτέρω, εἰς τὴν μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην εἰσβολὴν Φιλίππου τοῦ Μακεδόνοιο εἰς Πελοπόννησον. Ἄλλ' ὁ Ἴσουλλος ἦτο σύγχρονος καὶ αὐτὸς μετέβη εἰς Σπάρτην καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Λακεδαιμονίοις τὴν σωτηρίαν αὐτῶν (στ. 72-75)· δὲν ἀνέγραψεν ὅμως τὰ ἐν τῷ λίθῳ εὐθύς μετὰ τὸ γεγονός τοῦτο, ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἀρχεται τῆς ἀναγραφῆς τοῦ γεγονότος: « ἐγ κείνοισι χρόνοις, δεκα δὴ στρατὸν ἤγε Φίλιππος » (στ. 58). Ἐκ τούτων φαίνεται ὅτι ἡ προκειμένη ἐπιγραφὴ θὰ ἐχαράχθη κατὰ τὰ τε-

λευταία περίπου ἔτη τῆς Δ'. ἑκατονταετηρίδος.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν γραφὴν παρατηρητέον ὅτι ὁ χαρακτὴρ ἐνιαχοῦ ὑπέπεσεν εἰς λάθη καὶ οὕτως ἐν στ. 9 ἐν τῇ λέξει θεῶν ἀντὶ ω ἔγραψεν ο, ὡσαύτως καὶ ἐν στ. 23 ἐν τῇ λέξει Ἐπιδαύρωι. Τὸ Α δὲ ἐνιαχοῦ δὲν ἔχει τὴν μέσην κεραίαν καὶ οὕτω δὲν διακρίνεται ἀπὸ τὸ Λ, ἔτι δὲ τὸ Θ δὲν ἔχει πάντοτε τὴν στιγμὴν ἐν τῷ μέσῳ καὶ οὕτω δὲν διακρίνεται ἀπὸ τὸ Ο.

Στίχ. 1. Οὐ μόνον ὁ ἀναθέτης Ἰσυλλος εἶνε ἀγνωστος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα Ἰσυλλος εἶνε πρωτοφανές, ἐφ' ὅσον ἐγὼ τοῦλάχιστον γνωρίζω.

Στίχ. 3-6. Ἐν τοῖς τέσσαρσι τούτοις στίχοις ἀναγράφεται πολιτικὸν ἀξίωμα ὅπερ αὐτὸς ὁ Ἰσυλλος τῇ βοηθείᾳ τῶν θεῶν (θεία μοῖρα: στ. 10) ἐφεύρεν. Ἡ ἔννοια δ' αὐτοῦ ἔχει οὕτως: Ἀναθέτων ὁ δῆμος τὴν ἀρχὴν εἰς τοὺς ἀρίστους τῶν πολιτῶν, γίνεται ἰσχυρότερος ἕνεκα τῆς ἀνδραγαθίας τῶν ἀρχόντων· ἂν τις ὅμως τῶν ἀρχόντων τούτων κακὰ σχέδια ἔχει ἐν τῷ νῷ (διαβουλεύεται δηλ. κατάλυσιν τοῦ δήμου) τότε τιμωρῶν αὐτὸν ὁ δῆμος καὶ καθαιρῶν τῆς ἀρχῆς εἶνε ἀσφαλέστερος. Κατὰ τὸ ἀξίωμα τοῦτο τὸ ἀριστοκρατικὸν πολίτευμα εἶνε τὸ κάλλιστον τῶν πολιτευμάτων, ἐφ' ὅσον αἱ ἀρχαὶ ἀμέσως ἐκλέγωνται ἐκ τοῦ δήμου καὶ οὗτος καλλίστην χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου ποιεῖται ἐκλέγων πάντοτε τοὺς δυναμένους νὰ προαγάγῃσι τὰ τῆς πολιτείας· ἀποτελεῖ δὲ τοῦτο ἀντίθεσιν μάλιστα πρὸς τὸ πολίτευμα τῶν Ἀθηναίων, ἐν ᾧ πολλαὶ τῶν ἀρχῶν ἐδίδοντο οὐχὶ δι' ἐκλογῆς ἀλλὰ διὰ κλήρου.

Στίχ. 7. ἦχον: διὰ τοῦ η γεγραμμένον. Ἰδ. καὶ Σαπφ. 29.

Στίχ. 8. πέτη(ι): Ἐν τῷ λίθῳ ἀναγινώσκειται ἀπλῶς ΠΕΤΗ. Νομίζω ὅμως ὅτι ἐλλείπει ἐνταῦθα προσγεγραμμένον Ι. Οὕτως ἡ ἔννοια ἔχει ὡς ἑξῆς: ἔάν ὁ νόμος συμμορφωθῇ πρὸς ταύτην τὴν γνώμην. Τὰ ἐν τῷ ἐπομένῳ δὲ στίχῳ εἶνέ μοι οὐχὶ τοσοῦτον σαφῆ.

Στίχ. 10-26. Ἐν τοῖς στίχοις τούτοις εἴρηται ὅτι ὄντως ὁ νόμος συνεμορφώθη πρὸς ταύτην τὴν γνώμην, καὶ περιγράφεται πομπή τις ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου λαβοῦσα ἀφορμὴν. Ἡ πομπὴ αὕτη

ἔχει ὁμοιότητά τινα πρὸς πομπὰς γενομένας ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὰς παρὰ Δημοσθένει (κ. Μειδίου, 52 καὶ 53) μαντείας.

Στίχ. 12. θεθμόν: ἀντὶ τοῦ παρὰ Πινδάρῳ (Ὀλ. 6, 69 κ. ἀ.) τεθμόν.

Στίχ. 19-20. πὸτ Ἀπόλλω ποῖ δ' Ἀσκληπιόν: Ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ ποῖ καὶ πὸτ ἐπικρατεῖ ὁ αὐτὸς κανὼν, ὅς καὶ ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν ἱαμάτων. Ἰδ. Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 σελ. 222.

Στίχ. 23. Ὁ στίχος οὗτος προστετέθη ὑστερώτερον μικροτέροις γράμμασι μεταξὺ τῶν δύο στίχων. Τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων εἶνε τὸ αὐτό, καὶ φαίνονται ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς χαραχθέντα· τὰ ἐν αὐτῷ ὅμως εἶνε ὡς ἐν παρενθέσει εἰρημένα, διότι τὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ 24^{ου} στίχου εἶνε συνέχεια τῶν ἐν τῷ 22^{ου}. Ἡ σύνταξις ἔχει οὕτως: «τὰν καλοκαγαθίαν ἀνδρῶν ρέπεν Ἐπιδαύρω».

Στίχ. 25. ὦραις ἐξ ὦρῶν: Ἡ φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ τῇ τῆς καθομιλουμένης: ἀπὸ χρόνον εἰς χρόνον, ὅ ἐστι πάντοτε. Πρὸβλ. καὶ τὰ παρ' Ἀριστοφάνει (Θεσμοφ. 955): ἐκ τῶν ὦρῶν εἰς τὰς ὦρας συνεπευχόμενος.

σέβοτας: Ὁ χαρακτὴρ ἐν τῇ συλλαβῇ τας ἔγραψεν Ε εἶτα διώρθωσεν αὐτὸ εἰς Α· κανονικῶς ὅμως ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ δοτική, ἀλλὰ τοῦ μέτρου μὴ ἐπιτρέποντος αὐτὴν ἠναγκάσθη ὁ ποιητὴς, ὡς φαίνεται, νὰ γράψῃ αἰτιατικήν.

Στίχ. 27-31. Ἐν τοῖς στίχοις τούτοις εἴρηται ὅτι πρῶτος ὁ Μᾶλος (ὁ τοῦ Δευκαλίωνος υἱός, ὡς φαίνεται) ἱδρύσε βωμὸν τῷ Ἀπόλλωνι Μαλεάτῃ· οὗτος δὲ ὁ βωμὸς ἦτο, ὡς ἐν τοῖς ἐπομένοις (στ. 29-31) δηλοῦται, ὁ ἐν Τρίκῃ τῆς Θεσσαλίας, ἐν ᾧ ὤφειλέ τις πρῶτον νὰ προσφέρῃ θυσίας, ἵνα κατέλθῃ εἰς τὸ ἄδυτον τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

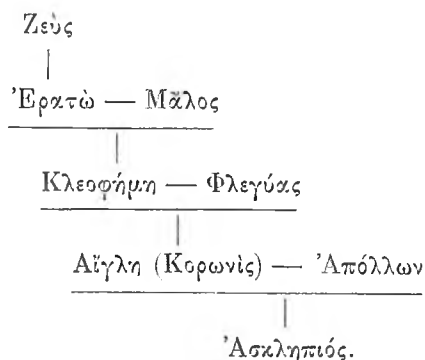
Ἐκ τούτων μανθάνομεν διατί ὁ Ἀσκληπιὸς ἐν στενῇ σχέσει διατελεῖ μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτου, διότι καὶ ἱερὸν τούτου ὑπῆρχεν ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἐπὶ τοῦ Κυνορτίου ὄρους (Παυσ. 2, 27, 7), καὶ ἐπιγραφὰὶ πολλαὶ ἐν τῷ ἱερῷ εὑρέθησαν, τῷ Μαλεάτῃ Ἀπόλλωνι ἀναθηματικαὶ (Ἰδ. Ἀθηναίων, τόμ. Ι', σελ. 554. Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 σελ. 149. ἀρ. 41. Le Bas-Foucart: II ἀρ. 146⁶). Ἐκ τούτων μανθάνομεν πρὸς τούτοις τὴν καταγωγὴν τοῦ

ἐπωνύμου τούτου τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ Ἀπόλλων ἐκλήθη Μαλεάτης ἐκ τοῦ *Māλος*. Καὶ γραμματικῶς μὲν προτιμητέα εἶνε ἡ παραγωγή τῆς λέξεως ἐκ τοῦ *Μαλέας* (1), ἀλλ' ἐν τῇ Μαλέᾳ ἄκρα δὲν ὑπῆρχεν ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλεάτου· ὑπῆρχε παρὰ τὴν ἄκραν ταύτην ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀλλ' ἐκαλεῖτο *Ἐπιδήλιον*, καὶ δὲν ἦτο πολὺ ἀρχαῖον, διότι, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Πausανίου παραδιδόμενα (3, 23, 2), τὸ ἱερόν τοῦτο ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Μιθριδάτου καταστροφῆς τῆς Δήλου (88-84 π. Χ.), ἥτοι ἐξ ἐποχῆς πολὺ μεταγενεστέρως τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς, ἐν ἣ ἀπαντᾷ ἡ λ. Μαλεάτης. (Πρβλ. καὶ τὰ ἐν τῇ Ἐφημερίδι ταύτῃ (1884 σελ. 84) ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Κουμανούδη εἰρημμένα).

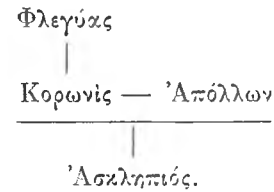
Στίχ. 32. Τὸ κύριον ὄνομα Ἀστυλαΐδας ἐγένετο γνωστὸν τὸ πρῶτον ἐξ ἐπιγραφῆς ἐν τῷ ἱερῷ εὐρεθείσης, ἣν ἴδε ἐν τῇ Ἐφημερίδι ταύτῃ (1885 σελ. 29 ἀρ. 83).

Στίχ. 37-56. Ἐν τοῖς στίχοις τούτοις ἀναγράφεται αὐτὸς ὁ παιάν, περὶ οὗ γίνεται λόγος ἐν τοῖς ἀνωτέρω στίχοις 27-31. Ἐκτίθεται δ' ἐν αὐτῷ ἡ γενεαλογία τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Κατὰ ταύτην ὁ *Māλος* ἔλαβεν ὡς σύζυγον παρὰ τοῦ Διὸς τὴν Μοῦσαν Ἐρατῶ καὶ ἔσχεν ἐξ αὐτῆς θυγατέρα *Κλεοφῆμην*. Ταύτην ἔλαβεν ὡς σύζυγον ὁ Φλεγύας καὶ ἀπέκτησεν ἐξ αὐτῆς θυγατέρα *Αἴγλην*, ἥτις διὰ τὸ κάλλος τῆς ἐπεκλήθη *Κορωνίς*. Ἐκ ταύτης δὲ καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐγεννήθη ὁ Ἀσκληπιός. Κατὰ ταῦτα τὸ διάγραμμα τῆς γενεαλογίας τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἔχει οὕτως:

(1) Ἴδε τὸ ἐν τῇ Ἐφημερίδι ταύτῃ (1885 σελ. 58) ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ κ. Πανταζίδου.

Ἡ γενεαλογία αὕτη εἶνε πληρεστέρα τῆς ὑπὸ τοῦ Πausανίου (2, 26, 4 καὶ 7) παραδοθείσης ἡμῖν, ἥτοι τῆς ἐξῆς:

Στίχ. 44. *Αἴγλα*: Τὸ πρῶτον τοῦτο τῆς Κορωνίδος ὄνομα οὔτε ὁ Πausανίας οὔτε ἄλλος τις τῶν ἀρχαίων γνωρίζει. Μόνον θυγάτηρ τοῦ Ἀσκληπιοῦ εἶνε γνωστὸν ὅτι ὠνομάζετο *Αἴγλη*. Ἐκ τοῦ ὀνόματος δὲ τούτου τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐπεκλήθη ἴσως ὁ Ἀσκληπιὸς *αἰγλαῖος* (ἴδ. Ἡσύχιον).

Στίχ. 50. Διὸς παῖς: ἡ Εἰλείθυια.

μετὰ *Μοιρῶν Λάχεσις τε μαῖα*: Ἀφ' οὗ ἡ Λάχεσις ἐξαιρεῖται τῶν Μοιρῶν καὶ ἰδιαίτερος ἀναφέρεται ἐνταῦθα ὡς μαῖα, ὡς Μοῖραι θὰ ὑπονοοῦνται δύο μόνον, ἡ Κλωθὴ καὶ ἡ Ἄτροπος. Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ ἐν Δελφοῖς αἱ Μοῖραι ἐλατρεύοντο οὐχὶ ὡς τρεῖς, ἀλλ' ὡς δύο (Πaus. 10, 24, 4).

Στίχ. 53. ἱε παιάν: συνηθέστερον εἶνε ἰὴ παιάν. Περὶ τοῦ ἱε καὶ ἰὴ ἴδ. *Εὐστάθ.* Opuscule σ. 142.

Στίχ. 57-79. Ἐν τοῖς στίχοις τούτοις γίνεται λόγος περὶ ἐκστρατείας Φιλίππου κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, σωθέντων τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Στίχ. 58. *Φίλιππος*: Μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην Φίλιππος ὁ μακεδών, πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ σχεδίων, ἔπρεπε νὰ ὑποτάξῃ καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ οὕτως εἰσήλασεν εἰς τὴν Πελοπόννησον (*Justinus IX, 5*)· καὶ δὲν καθυπέταξεν αὐτούς, ἐλεηλάτησεν ὅμως καὶ ἀπέτεμε τὴν χώραν αὐτῶν ὑπὲρ τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων, τῶν Ἀργείων, Τεγεατῶν, Μεγαλοπολιτῶν καὶ Μεσσηνίων (*Πολύβ. IX, 28. Πρβ. καὶ Πausan. VIII, 7, 4*). Εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἀναφέρεται, ὡς φαίνεται, ἡ προκειμένη παράδοσις, ὥστε διὰ τοῦ *Φίλιππος* ἐννοητέον Φίλιππος ὁ μακεδών, ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου πατὴρ.

Ἴσως ὅμως νομίσῃ τις ὅτι ἡ παράδοσις αὕτη ἀναφέρεται εἰς Φίλιππον τὸν Γ' (221-179 π. Χ.). Τῇ ἐνεργείᾳ τῶν Ρωμαίων συνεμάχησαν τοῖς πο-

λεμίους τούτου Αίτωλοις οἱ Ἡλείοι, οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὁ Ἄτταλος (211 π. Χ.)· ἀλλ' ὁ Φίλιππος ἐπέξῃλθεν ἐπιτυχῶς κατὰ τοῦ δεσμοῦ τούτου, ἐξεδίωξε τοὺς Αἰτωλοὺς ἐξ Ἀκαρνανίας καὶ ἐνίκησεν αὐτοὺς παρὰ τὴν Λαμίαν, κατῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐξεδίωξε τοὺς Ῥωμαίους στρατιώτας ἐκ Σικυῶνος, λεηλατοῦντας τὴν χώραν, δὲν ἡδυνήθη ὁμοῦς νὰ ἐκδιώξῃ τὰς αἰτωλικὰς φρουρὰς ἐκ τῆς Ἡλίδος (Liv. XXVII, 30)· τί κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἔπραξεν, ἄγνωστον· ἴσως τότε ἀνεπιτυχῶς ἐξεστράτευσε καὶ κατὰ τούτων. Εἰς τοιοῦτόν τι γεγονός δύνατον νὰ νομίσῃ τις ὅτι ἀναφέρεται ἡ προκειμένη παράδοσις· ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις αὕτη μικρὰν ἔχει πιθανότητα, καθόσον ἡ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκστρατεία Φιλίππου τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶνε, ὡς ἀνωτέρω ἐλέγθη, ἱστορικῶς καὶ σαφῶς παραδεδομένη. Εἶνε μάλιστα πολὺ φυσικόν, νὰ ἀπέδωκεν ἡ παράδοσις τὴν σωτηρίαν τῆς Σπάρτης, εἰς θάυμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἀφ' οὗ ὁ Φίλιππος δὲν προέβη μέχρις αὐτῆς.

Στίχ. 62. ὁ παῖς : ἄγνωστός τις παῖς, ὅστις ἀσθενῆς ὢν ἦλθεν ἐκ Βοσπόρου εἰς Ἐπίδαυρον πρὸς θεραπείαν τοῦ (1). Τὸ γεγονός τοῦτο ἦτο γνωστὸν τότε καὶ διὰ τοῦτο ὁ ποιητής, πρὸς συγγρόνους ὁμιλῶν, λέγει ὁ παῖς, ὁ γνωστός δηλαδὴ παῖς, ὅστις τότε ἦλθεν ἐκ Βοσπόρου κτλ. Δυνατὸν ὁμοῦς νὰ ἐνοήσωμεν καὶ αὐτὸν τὸν Ἰσὺλλον (= ἐγὼ παῖς), ὅστις ἐξ ἀγνωστοῦ τινὸς αἰτίας ἦτο ἐν Βοσπόρῳ καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Ἐπίδαυρον πάσχων.

Στίχ. 67. Τὸ δέ μοι τάδε ἔλεξας ἐναργῆ: ἡ δὸς μοι συνδέεται οὐχὶ τῷ ἔλεξας ἀλλὰ τῷ ἐναργῆ. Οὕτω μόνον εὐδοοῦται ἡ ἔννοια, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὁ παῖς ἦτο ἄγνωστός τις παῖς· ἂν ὁμοῦς ἦτο αὐτὸς ὁ Ἰσὺλλος, τότε ἡ δοτικὴ συντακτικῶς, ἐννοεῖται, τῷ ῥήματι.

Στίχ. 70. σώζονται : δωρικὸς τύπος τοῦ τρίτου πληθ. προσώπου.

Στίχ. 72. ὤχετο : ὁ Ἀσκληπιός.

ὦρσεν θῆμα : Τὸ ὑποκείμενον ὡσαύτως εἶνε ὁ Ἀσκληπιός καὶ ἡ σύνταξις ἔχει οὕτως : ὦρσεν ἐμὲ

(1) Γνωστὸν ἄλλως εἶνε ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν ἱαμάτων ὅτι ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος, ἐκ λίαν μακροσφύμενων χωρῶν, προσήρχοντο ἀσθενεῖς εἰς τὸ ἱερόν πρὸς θεραπείαν των.

ἀγγεῖλαι θῆμα (ἀντὶ θέμα) τὸ θεῖον, ὅ ἐστι τὴν θεῖαν πρόθεσιν, τὸ θεῖον σχέδιον, τὸν σκοπὸν δηλ. ὃν εἶχεν ὁ θεός, μεταβαίνων εἰς Λακεδαίμονα, νὰ σώσῃ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐκ τοῦ Φιλίππου. Ἀλλ' ἔσως νομίσῃ τις ὅτι ὁ χαρακτὴς ἐν τῇ λ. θῆμα εὐκόλως ἐδύνατο ἀντὶ Φ νὰ γράψῃ Θ, καὶ οὕτω νὰ θελήσῃ νὰ ἀναγνώσῃ φῆμα (ἡ λέξις αὕτη ἀπαντᾷ καὶ ἐν στίχῳ 73)· τότε τὸ ὑποκείμενον τοῦ ὦρσεν εἶνε οὐχὶ ὁ Ἀσκληπιός ἀλλ' ἡ φῆμα, καὶ ἡ ἔννοια ἔχει οὕτως : ἐμὲ δὲ παρεκίνησεν ἡ φῆμη νὰ μεταβῶ εἰς Λακεδαίμονα καὶ ἀναγγεῖλω τὸ θεῖον, ὅ ἐστι τὴν ἔλευσιν τοῦ θεοῦ.

Στίχ. 74. πάντα μίλ' ἐξείας : = ὅλα τὰ διατρέξαντα κατὰ σειρὰν νὰ ἀναγγεῖλω.

Στίχ. 76. ξενίαις σε δέκεσθαι : Ταῦτα ἀναπολοῦσιν ἡμῖν τὴν πολλαχού τῆς Ἑλλάδος τελομένην ἑορτὴν τῶν θεοξενίων. Ὡς ἐκ τῆς ιδιότητος δ' αὐτοῦ ὁ Ἀσκληπιός ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν θεός, ὅστις ἐπεσκέπετο τοὺς θνητούς· διὰ τοῦτο ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Ἀσκληπιείων κατετίθετο ἐπὶ τῆς κλίνης ξύλινον ἄγαλμα τοῦ θεοῦ καὶ παρετίθετο αὐτῷ τράπεζα πλήρης ἐδεσμάτων. Ἰδ. P. Girard, L'Asclépieion d'Athènes, 1882 σελ. 107.

Ἄρ. 85.

Ἐπὶ βωμοῦ (ὑψ. 0,40, πλ. 0,26, πχ. 0,20), φέροντος καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας ἐπιφανείας ὄρους ἀνθέων καὶ ρόδακας, ἀναγινώσκονται :

Α Ε Κ Λ Η Π Ι Ω Ε Ω Τ Η Ρ Ι

Ἀσκληπιῷ σωτῆρι

Πρβ. καὶ ἑτέρας ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐπιγραφὰς ἐν τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ δημοσιευθείσας, ἦτοι 1883, σελ. 150, ἀριθ. 42. σελ. 156 ἀριθ. 57 καὶ σελ. 157 ἀριθ. 58.

Ἄρ. 86.

Α Γ Ρ Ι Π Π Α Σ Τ Ω Θ Ε Ω
Τ Ο Ν Α Σ Κ Λ Η Π Ι Ο Ν Ε Υ
Χ Α Ρ Ι Σ Τ Ω Ν

Ἀγρίππας τῷ θεῷ
τὸν Ἀσκληπιὸν εὐ-
χαριστῶν

Ταῦτα ἀναγινώσκονται ἐπὶ μικρᾶς (ὑψ. 0,08 πλ. 0,27, πχ. 0,15) μαρμαρίνης βάσεως. Ἐπὶ τῆς ἄνω αὐτῆς ἐπιφανείας σώζονται οἱ κάτω πόδες δύο μορφῶν, ὧν ἡ μία εἶχε τὰς διαστάσεις πολὺ μεγαλύτερας τῆς ἐτέρας· παρὰ τοὺς πόδας δὲ τῆς μικρᾶς ταύτης μορφῆς εἶνε κατακεκλιμένον ζῶν τι (κύων;).

Ἄρ. 87.

Ἐπὶ τετραγωνικοῦ τεμαχίου πλακὸς ἐκ τιτανο-λίθου (ὑψ. 0,28, πλ. 0,28, πχ. 0,10) ἀναγινώσκονται :

. . . . . Ε Κ Ο Ι
. . . . . Α Σ Ε Κ Ε Λ Ε Τ
. . . . . Ω Σ Κ Α Ι Τ Ο Ν
. . . . . Γ Ι Η Σ Γ Ε Ν Ο Μ
. . . . . Δ Ρ Ο Σ Κ Ρ Η Σ Ο Υ Τ
. . . . . Τ Α Ν Ο Μ Ι Ι Ο Μ Ε Ν
. . . . . Υ Γ Ι Η Σ Ε Γ Ε Ν Ε Τ Ο Κ
. . . . . Ρ Γ Υ Ρ Ι Ο Υ Μ Ν Α Ν Ε Ι Σ
. . . . . Ο Υ Α Σ Κ Λ Α Π Ι Ο Υ Α Λ Κ
Ε Ω Ν Τ Ο Ν Α Τ Ε Ρ Ο Ν Ο Φ Θ Α
Ο Ν Α Τ Ω Ι Θ Ε Ω Ι Θ Υ Σ Ε Ι
Τ Ο Ν Θ Η Σ Α Υ Ρ Ο Ν Ε Ν Τ
Τ Ο Ω Φ Ε Λ Ι Ω Ν Ε Ξ
Τ Α Κ Λ Ι Ν Α Ι Ε Κ
Ο Δ Ε Θ Ε Ο Σ Ε Ν
Κ Ε Σ Θ Α Ι Π Ο
Υ Γ Ι Η Σ Γ Ε
Θ Ε Ι Σ
Ε

1 [. . . . . ἐγκατ]εκοι[μάθη . . . . .
[. . . . .]ας ἐκέλετ[ο
[. . . . .]ως και τὸν
[. . . . .]υγιῆς γενόμ[ενος
5 Κ.λέαρ]δρος κρής. Οὐτ[ος
[. . . . .]τὰ νομιζόμεν[α
[. . . . .]υγιῆς ἐγένετο κ[αί
[. . . . .]ργυρίου μνᾶν εἰς
[τ]οῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἄλλ[οὗτος τυφλὸς]
10 ἐὼν τὸν ἄτερον ὄφθα[λμὸν
ονα τῶι θεῷ θύσει[ν
τὸν θησαυρὸν ἐν τ[υγιῆς ἐγένε]
το. Ὀφελίων ἐξ
ταῖ κλίνας ἐκ
15 ὁ δὲ θεὸς ἐν[δε]
κεσθαι πο
υγιῆς γε[νόμενος
θεῖς
ε

Τὸ τεμάχιον τοῦτο καταφανῶς προέρχεται ἐξ ἐπιγραφῆς τῶν ἰαμάτων, τοιαύτης, οἷαι αἱ δύο ἐν τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ δημοσιευθεῖσαι (1883 σελ. 197 κ.έ. καὶ 1885 σελ. 1 κ.έ.). Ἐκ τῶν ἐξ ἄρα ἐκείνων στηλῶν, αἵτινες ἐσώζοντο ἐπὶ Πausanίου, γνωρίζομεν νῦν τρεῖς. Καὶ αὕτη εἶνε στοιχηθὸν γεγραμμένη καὶ τὸ αὐτὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων ἔχει, θὰ εἶχε δὲ καὶ τὰς αὐτὰς περίπου διαστάσεις, διότι ἐκ τῶν ἐν στ. 10 (ἐν ᾧ δέον νὰ ἐννοήσωμεν τὰ συνήθη ἐκεῖνα : εἰς τὸ ἱερὸν ἀφίκεστο καὶ ἐνεκαίθευδε κτλ.) βλέπομεν ὅτι καὶ ταύτης οἱ στίχοι δυνατὸν νὰ ἀπετελοῦντο ἐκ τοσοῦτων γραμμάτων, ἐξ ὧν καὶ οἱ στίχοι τῶν δύο ἐτέρων. Τοῦτο βλέπομεν καὶ ἐν στ. 9, ἔνθα πλὴν τῆς γενομένης βεβαίας συμπληρώσεως, δέον νὰ συμπληρώσωμεν τὸ κύριον ὄνομα Ἄλλ. . . καὶ νὰ προσθέσωμεν ἔτι καὶ τὸ ἐθνικὸν τούτου, ὡς βλέπομεν ἐκ τῶν ἐν τοῖς στ. 5 καὶ 13.

Ἐν τῷ Ἱερῷ, τῇ 20 Ἀπριλίου 1885.

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

ΠΕΙΡΑΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ

Α΄.

Τεμνομένης ὁδοῦ τινος κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πα-

ραλίαν τῆς Ζέας, ἀπὸ τῆς παραλίας ὁδοῦ πρὸς τὸν λόφον τῆς Μουνηγίας διευθυνομένης ἀπεκαλύφθη